

КӨЛІК ЖӘНЕ ЛОГИСТИКА

Жолаушылар тасымалын дамыту

2002 ЖЫЛЫ НЕГІЗІ ҚАЛАНҒАН «ЭЙР АСТАНА» АҚ (БҰДАН ӘРІ-ЭЙР АСТАНА, ТОП) КІРІСТЕРІ МЕН ФЛОТ МӨЛШЕРІ БОЙЫНША ҚАЗАҚСТАННЫҢ ІРІ АВИАКОМПАНИЯСЫ БОЛЫП ТАБЫЛАДЫ.

2023 жылдың аяғында Top пайдаланатын әуе кемелерінің саны

49

әуе кемелер

2023 жылы Директорлар кеңесі FlyArystan компаниясы үшін пайдаланушының жеке сертификатын (АОС) алуды мақұлдады және қыркүйек айында оның болашағына қатысты бірқатар шешімдер қабылдады: FlyArystan Эйр Астанаға 100% тиесілі жеке заңды тұлға болды және «FlyArystan» АҚ болып өзгертілді.

Осылайша, 2023 жылдың соңында Top ішкі, өңірлік және халықаралық бағыттар бойын-

ша тұрақты, тікелей және транзиттік, қысқа және ұзақ мерзімді авиатасымалдарды қамтамасыз ете отырып, 91 бағыт бойынша ұшуларды орындады. Top Қазақстанда және көрші елдерде ұтқырлықтың өсіп келе жатқан деңгейін пайдалану үшін өсіп келе жатқан нарықтарда маршруттық байланыстар желісін ұсынады. 2023 жылдың аяғында Top 43 бағыт бойынша 91 ішкі және халықаралық бағыттарға қызмет көрсететін 49 ұшақты басқарды.

2023 ЖЫЛҒЫ ҚЫЗМЕТТІҢ НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕРІ

Көрсеткіш	2022	2023
Өндірістік көрсеткіштер:		
Жолаушылар ағыны, млн	7,4	8,1
ӘК жүктеу коэффициенті, %	83	83
Рейстерді уақтылы орындау көрсеткіші, %	74	79
Қаржылық көрсеткіштер¹⁸, млрд теңге:		
Түсім	478,0	535,2
Дивидендтер	7,5	0
Таза пайда	37,6	30,7
Операциялық пайда	70,1	61,3
Тұрақты даму принципі		
ПГ шығарындыларының қарқындылығы (кресло-километрге тонна CO ₂)	0,064	0,063
Кәдеге жаратылған қалдықтардың көлемі, тонна	8,15	11,79
Жазатайым оқиғалар	17	29
Жазатайым оқиғалардағы өлім	0	0

НАРЫҚҚА ШОЛУ

ЖОЛАУШЫЛАР МЕН ЖҮКТЕРДІҢ ӘУЕ ТАСЫМАЛЫ ЖАҒАНДЫҚ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУМЕН ТЫҒЫЗ БАЙЛАНЫСТЫ.

2023 жылы халықаралық әуе көлігі желісі пандемияға дейінгі деңгейден

89,5%

дейін

Ресейге және одан ұшуға соңғы шектеулер де кері әсерін тигізді, бірақ Қытайға нарықтың ашылуы қазірдің өзінде оң әсер етуде. 2023 жылы халықаралық әуе көлігі желісі пандемияға дейінгі деңгейден 89,5%-ға дейін, ал ішкі желі 97,5%-ға дейін қалпына келді, бұл 2022 жылмен салыстырғанда 12 пайыздық тармаққа жоғары. 2024 жылы жағдай жақсарды деп күтілуде.

Демалыс сапарлары маусымдықпен тығыз байланысты, әсіресе Еуропада айқын көрінді, ол 2023 жылдың жазында ауаға шыққысы келетін көптеген жолаушыларға дайын болмады. 2019 жылы демалыс маусымында сұранысты 50%-ға арттыру жоспарланды. 2023 жылы сұраныстың 65%-ға дейін өсуі жолаушыларда да, қызметкерлерде де кідірістер мен наразылықтарды тудырды. Бірақ, мысалы, Солтүстік Америкада салдары соншалықты экстремалды болмады, өйткені қысқа қашықтыққа курорттық бағыттарға рейстер жыл бойы орындалады.

Бұл мәселенің шешімі жоғары маусымдық ауытқуларға икемділік пен бейімделу болуы керек. Кейбір авиакомпаниялар экипажды даярлауды және қызметкерлердің жыл сайынғы демалысын ең жоғары емес кезеңдерге ауыстыру бойынша қадамдар жасады. Осыны ескере отырып, техникалық қызмет көрсету бағдарламалары түзетілді. Жолаушыларды рейстерге өз бетінше тіркеу сияқты автоматтандырылған процестерді көбірек пайдалану жүктемесін азайтуға көмектеседі. Екінші жағынан, қыста жағажай демалысы бағыттарының санын анықтау және көбейту, сондай-ақ MICE санатындағы коммерциялық және халықаралық келісімшарттарды іздеу (кездесулер, ынталандырулар, конференциялар мен көрмелер) төмен сұраныс кезеңдерінде кірісті арттыруы мүмкін.

¹⁸ 2022 жылғы қаржылық көрсеткіштер Компанияның 2022 жылғы шоғырландырылған қаржылық есептілігіне сәйкес көрсетілген

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

ҚАЗАҚСТАНДЫҚ АВИАЦИЯЛЫҚ НАРЫҚ

Қазақстанда 20 әуежай бар, оның 18-і халықаралық коммерциялық рейстер үшін ашық. Мемлекеттік-жекешелік әріптестікке жататын Ақтау халықаралық әуежайын қоспағанда, әуежайлар мемлекеттік немесе жеке меншікте болады.

Қазақстанның авиациялық әкімшілігінің (ААК) деректері бойынша Қазақстанның азаматтық әуе кемелерінің тізілімінде 920 бірлік бар, оның 17% — ы авиалайнерлер болып табылады.

ААК тіркелген қазақстандық операторлардың саны 2023 жылы 53-ті құрады. Эйр Астана ЕО елдеріне ұшуға рұқсат етілген жеті авиакомпанияның бірі болып табылады. Басқа операторлар-Comlux, Prime Aviation, FlyJet.kz, KazAirJet, Jupiter Jet және SCAT. Ішкі рейстерді алты авиакомпания орындайды: Эйр Астана, FlyArystan, SCAT, Qazaq Air, Southern Sky және Zhetysu.

Қазақстан 2023 жылы авиатасымалдау мүмкіндіктерін дамытуды жалғастырды. Азаматтық авиация комитеті 2-3 жыл ішінде Еуропалық басқару моделін қабылдауға ниет білдіріп, өз саласын реформалауда.

Осы жұмыс шеңберінде ААК-қа саланың бақылау-қадағалау функциялары, тиімділікті арттыру және сыбайлас жемқорлықтың алдын алу үшін жауапкершілік жүктелген.

Қазақстан үкіметі халықаралық рейстердің санын ұлғайтуға ниетті және жаңа шетелдік авиатасымалдаушыларды тарту үшін ашық аспан саясатын іске асыруды жалғастыруда. Атап айтқанда, көктемде және жазда Дохаға (Катар), Анкараға (Түркия), Мединаға (Сауд Арабиясы), Бакуге (Әзірбайжан) және Душанбеге (Тәжікстан) рейстер қосылды. Сонымен қатар, Астана, Алматы, Ақтау, Түркістан және Атыраудан Ыстамбұлға, Астана мен Алматыдан Антальяға, Алматыдан Баку, Тбилиси, Пхукет және Малеге рейстер саны артады.

Эйр Астана 2023 жылдың қыркүйегінде аптасына екі рет Тель-Авивке рейстерді бастады, бірақ аймақтағы қақтығыстарға байланысты ашылғаннан кейін бір айдан кейін оларды тоқтатуға мәжбүр болды.

ІШКІ НАРЫҚ

Flyarystan іске қосылуы Қазақстанның ішкі нарығына үлкен әсер етті (пандемияға дейін, пандемия кезінде және одан кейін), сондай-ақ авиатасымалдардың ортақ нарығын тез қалпына келтіруге ықпал етті. Бүгінгі таңда Қазақстан нарығы әлемдегі ең жылдам дамып келе жатқан ішкі нарық болып табылады.

Соңғы бес жылда ішкі тасымалдардың негізгі өсімін Flyarystan компаниясы қамтамасыз етті, оның үлесіне 2023 жылы Қазақстандағы ішкі тасымалдардың 37%-ы тиесілі болды. Эйр Астана компаниясының 30% үлесімен ұшастыра отырып, Топқа барлық ішкі нарықтың 67%-ы тиесілі.

FlyArystan қызметі басталғаннан бері Қазақстанның негізгі екі әуежайында — Алматыда (ірі әуежай) және Астанада — ішкі жолаушылардың өсуі байқалды, бұл жалпы алғанда 70%-ға жуық. Астана әуежайы осы көлемнің шамамен 5% - құраса, Алматы әуежайының ішкі жолаушылар саны 2018 жылғы 2,8 млн-нан 2023 жылы 5 млн-ға дейін өсті.

ЖҮК ТАСЫМАЛЫ. БҮКІЛӘЛЕМДІК ШОЛУ

2022 ЖЫЛЫ БАЙҚАЛҒАН ӘУЕ ЖҮКТЕРІНЕ ӘЛЕМДІК СҰРАНЫСТЫҢ ТӨМЕНДЕУІ 2023 ЖЫЛДЫҢ КӨП БӨЛІГІНДЕ ЖАЛҒАСТЫ.

Шекті тонна-километрмен (ШТК) өлшенген жалпы жүк көтергіштігі

11,3%
өсті

Проблемалар негізінен өзгеріссіз қалды: жаһандық экономика мен саудадағы депрессия, әлемдегі геосаяси жағдай, негізгі нарықтарда жоғары болып қалатын инфляция және мұнайдың әлемдік бағасының өсуі. Төртінші тоқсанда бұған Қызыл теңіз аймағында шиеленіс қосылды, оның салдары әлі толық көрінбеді.

2023 жылы пандемияның соңғы көріністерінің бірі жүк тасымалы үшін уақытша түрлендірілген жолаушылар ұшақтарын (жартылай жүк кемелері деп аталады) пайдалануды біртіндеп тоқтату болды, өйткені олар қайта конфигурацияланып, әдеттегі жолаушылар тасымалына қайтарылды. Соңғы екі жылда жаһандық жүк көтергіштігі айтарлықтай өсті, өйткені халықаралық жолаушылар рейстері қайта жанданды және кесте экспоненциалды түрде кеңейді, бұл жолаушылар ұшақтарының жүк қоймасында жүктерді тасымалдау мүмкіндіктерін ашады. Шекті тонна-километрмен (ШТК) өлшенген жалпы жүк көтергіштігі 2022 жылмен салыстырғанда 11,3%-ға өсті және пандемияға дейінгі деңгеймен салыстырғанда 2,5%-ға өсті. Жолаушылар әуе кемелерінің жүк бөлімдері ШТК-ның 49% құрады, бұл 2020 жылғы 20%-дан ай-

тарлықтай өсуді көрсетеді. Тасымалдаудың бұл түрі мамандандырылған жүк ұшақтарынан нарық үлесін алуды жалғастыруда.

Жүк бөлімдерінің сыйымдылығының бұл елеулі ұлғаюы жүктерді тиеу коэффициенттеріне (ЖТК) теріс әсер етті, бұл жүк тасымалдарынан түсетін кірістерге және авиакомпаниялардың рентабельділігіне әсер етті. Жыл ішінде төмендей отырып, ЖТК көрсеткіші жылды әлем бойынша орташа мәнмен 44% — бен аяқтады, дегенмен Халықаралық маршруттарда ол 49,9%-ға жетті, бұл 2019 жылғы деңгейден 0,8%-ға жоғары. Саладағы сұраныс пен ұсыныс балансының көрсеткіші бола отырып, ол пандемияға дейінгі деңгейде жолаушылар мен жүктердің санын қалыпқа келтіргеннен кейін тұрақтануы керек.

2023 жылы Эйр Астана Тобының жүк айналымының өсуі негізінен Қытай, Корея және БАӘ-ден Қазақстанға дейінгі маршруттарда орын алды. Өсім 2023 жылы орналас-тырылған қуаттың өсуіне сәйкес келді. Түркиядан келетін жүк көлеміне экономикалық өсудің баяулауы және тар денелі ұшақтардың шектеулі жүк көтергіштігі әсер етті.

4.	5.	6.
ТҰРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР

ӘУЕ КЕМЕЛЕРІ ПАРКИ

ЭЙР АСТАНА-НЫҢ ЖОЛАУШЫЛАРДЫҢ БОЛАШАҚ ӨТКІЗУ ҚАБІЛЕТІ МЕН ЖАЙЛЫЛЫҒЫНА ҚАТЫСТЫ ЖОСПАРЛАРЫ СТРАТЕГИЯНЫҢ БАРЛЫҚ ҮШ БАҒЫТЫН ҚОЗҒАЙТЫН ӘУЕ КЕМЕЛЕРІНІҢ ОТЫН ТИІМДІ ЖӘНЕ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ҚАУІПСІЗ ПАРКІН КЕҢЕЙТУМЕН ЖӘНЕ ОҢАЙЛАТУМЕН ТЫҒЫЗ БАЙЛАНЫСТЫ: ӨСУ, ТИІМДІЛІК ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ СТАНДАРТТАР.

2023 жылы Топ ең жаңа ұшақтарды алды, қазан айында Airbus A321LR, және қараша айында Airbus A320neo. 2023 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топтың әуе кемелері паркі 49 әуе кемесіне дейін өсті (2022 жылы — 43), оның ішінде Airbus A320 отбасының 41 тар денелі ұшағы, 5 тар денелі Embraer E190-E2 ұшағы және 3 кең денелі Boeing 767 ұшағы (бірыңғай пайдаланушы сертификаты (АОС) шеңберінде 31 ұшақты компания Эйр Астана және 18 — FlyArystan басқарады.

Жаңа, заманауи және тұрақты ұшақтар операциялық шығындар мен қоршаған ортаға әсерді азайтады. Мысалы, Airbus A320neo ұшақтар тобы отын шығынын 20%-ға дейін төмендетуді, CO₂ (NO_x) шығарындыларын 20%-ға азайтуды және A320ceo ұшақтары-

ның алдыңғы буынымен салыстырғанда шу деңгейін 50%-ға төмендетуді қамтамасыз ете алады. Соңғы жылдары және 2023 жылы толықтыруды ескере отырып, Топтың пайдаланылатын әуе кемелері паркінің орташа жасы қазір 5,3 жасты құрайды.

Жоспарланған қайтаруларды және әуе кемелерін одан әрі сатып алуды ескере отырып, Топ 2028 жылдың соңына қарай өз паркін 80 әуе кемесіне дейін ұлғайтуды жоспарлап отыр, бұл ретте Эйр Астана 46 ұшақты, ал FlyArystan — 34 ұшақты пайдаланатын болады. Бұл мақсатқа жету үшін 2024-2028 жылдар аралығында 48 ұшақты қосымша жеткізу қажет болады, ол үшін 2026 жылға қарай 22 операциялық лизинг шарты жасалды: 19 Airbus (11 A320neo және сегіз A321neo) және үш Boeing 787-9 Dreamliner.

ТЕХНИКАЛЫҚ ҚЫЗМЕТ КӨРСЕТУ ЖӘНЕ ЖӨНДЕУ

Астана Эйр инженерлік қамтамасыз ету және техникалық қызмет көрсету департаментінде (ИТК) Алматы және Астана әуежайларында және Атырау, Ақтау және Шымкенттегі желілік техникалық қызмет көрсету станцияларында жұмыс істейтін шамамен 900 қызметкер бар. ИТК департаменті техникалық қызмет көрсету бойынша барлық жұмыстарға, техникалық қызметтерге, ұшақтарды қабылдауға/қайтаруға, жөндеу шеберханаларын қолдауға, инженерлік-консультациялық қызметтерді сатуға және Эйр Астана әуе кемелерінің бүкіл парк- салондарды жинауға, сондай-ақ инженерлік-техникалық мамандарды даярлауға жауапты (FlyArystan Эйр инженерлік қамтамасыз ету және техникалық қызмет көрсету бойынша Эйр Астанаға барлық жұмыстарын тапсырады).

ИТК департаментінде ААК сертификаты және EASA Part 145 сертификаты бар, оның негізінде оған өз ұшақтарына желілік және негізгі техникалық қызмет көрсетуге рұқсат етіледі. Ұлттық авиациялық әкімшіліктің басқа сертификаттары және EASA part 145 бекітілген сертификаты негізінде Эйр Астана сонымен қатар Asiana, DHL, Air Arabia, VietJet, Jazeera Airways, Lufthansa, Qatar Airways, Wizz Air, Fly Dubai, Air China және Turkish Airlines сияқты

22-ден астам басқа халықаралық және отандық авиакомпанияларға техникалық қызмет көрсету қызметтерін ұсынады, сондай-ақ Qazaq Air және SCAT Airlines. Бұдан басқа, оқу академиясы EASA part 147 сертификатына сәйкес Эйр Астана және FlyArystan ұшақ паркінде қозғалтқыштардың әртүрлі конфигурациялары бар Airbus A320 отбасының әуе кемелеріне қызмет көрсету бойынша оқыту жүргізеді.

Топтың әуе кемелері паркін жеңілдету үшінші тарап мердігерлерін тартпай-ақ тиімді жоспарлы және жоспардан тыс техникалық қызмет көрсету мүмкіндіктерін тудырды. 2019 жылдан бастап Эйр Астана Алматы мен Астанадағы инженерлік базаларында C1-check және C2-check нысандары бойынша Airbus A320 ұшақтарының күрделілігі жоғары ұшақтарға техникалық қызмет көрсетуді дербес орындауға қабілетті Қазақстандағы алғашқы авиакомпания болды. 2023 жылдың соңында Эйр Астана C-check нысаны бойынша алғашқы алты жылдық техникалық қызмет көрсетуді сәтті аяқтағаннан кейін барлық C-check-ті Airbus A320 отбасының ұшақтарында, оның ішінде FlyArystan компаниясына тиесілі ұшақтарда орындайды. Алты жылдық техникалық қызмет көрсету өте күрделі: ол 20 күннен астам уақытты алды және EASA part

66 халықаралық сертификаттары мен лицензиялары бар жоғары білікті механиктер мен инженерлердің, оның ішінде Эйр Астана авиациялық техниктерін даярлау бағдарламасы бойынша оқудан өткен мамандардың 7 800 адам-сағаттық жұмысын талап етті. Авиакомпания жұмыстың осы түріне рұқсатты 2023 жылдың басында EASA халықаралық аудитінің қорытындысы бойынша алды. Топтың бағалауы бойынша, компания мамандарының күшімен C-check нысаны бойынша техникалық қызмет көрсету мүмкіндігі жыл сайын шамамен 3,0 млн доллар АҚШ үнемдеуге әкеледі және қазірдің өзінде ұшақтардың жерде болу уақытын 14-18%-ға қысқартуға мүмкіндік берді.

Топ әуе кемелері паркінің күтілетін кеңеюіне сәйкес техникалық қызмет көрсету мүмкіндіктерін кеңейтуді жоспарлап отыр. Ол үшін Астана әуежайындағы қолданыстағы ангар алаңын ұлғайту және екі Boeing 787 немесе бес Airbus A320 ұшағын бір уақытта орналастыру үшін Алматы әуежайында үлкенірек ангар салу қажет болады. C-check нысаны бойынша қызмет көрсету тәжірибесі жинақталғандықтан, Топ 2025 жылға қарай басқа әуе кемелерін пайдаланушыларға C-check тексерулерін ұсынуға ниетті.

2008 ЖЫЛДАН БАСТАП ТОП ЖЕРГІЛІКТІ БІЛІКТІ ҰШҚЫШТАРДЫҢ ҚАЖЕТТІЛІГІН ҚАНАҒАТТАНДЫРУ ҮШІН PILOT AB-INITIO CADET БАҒДАРЛАМАСЫН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУДА.

«ЭЙР АСТАНА» ОҚУ АКАДЕМИЯСЫ

Алматыда орналасқан Эйр Астана оқу академиясы топ қызметкерлерін оқытуға, қызметкерлердің пайдалану және жеке дағдыларын дамытуға, сондай-ақ ТМД елдеріндегі авиация саласының сыртқы тапсырыс берушілеріне қызмет көрсетуге арналған сараптама орталығын құру мақсатында құрылды. Бұл EASA Part 147 сертификаты бар Қазақстандағы жалғыз оқу орталығы, онда Part 147/145 стандарттары бойынша теориялық және практикалық оқыту жүргізіледі. Ұшуға дайындық орталығымен бірлесе отырып (төменде қараңыз). Оқу академиясы операциялық дайындықтың барлық аспектілерін қамтамасыз етеді:

- Оқу академиясы халықаралық стандарттарға (ICAO, IATA және EASA 147/145) негізделген инженерлік қамтамасыз ету, жер үсті қызметі және бортық қызмет көрсету бойынша шамамен 79 бағдарламаны ұсынады, олар ААК аккредиттелген, сондықтан сыртқы ұйымдар үшін де қол жетімді.
- Астана әуежайында орналасқан жаңа ұшуды даярлау орталығы 2023 жылы пайдалануға берілді және L3 Harris Reality Seven A320 кешенді толық пилотажды тренажерінде оқытуға мүмкіндік береді. Бұл Қазақстанда бірінші болып табылады және жылына 7 000 сағаттық оқуға есептелген, бұл Топтың бағалауы бойынша ұшқыштардың сыртқы оқу орталықтарына бару уақытын шамамен 25%-ға қысқартады, бұл 1 000 адам-күннен асады. Сондай-ақ аэрозим стационарлық кабинасы бар тренажерларда процедуралық оқыту жүргізіледі, оларды аэробикалық тренажер қолдайды. Қазіргі уақытта Топ 2025 жылы екінші толық пилотаждық тренажер сатып алуды жоспарлап отыр.
- Оқу академиясындағы салондағы жетілдірілген қауіпсіздік жаттығулары Топтың Airbus ұшақтар паркіне экипаждарды бастапқы немесе үш жылдық даярлау үшін үшінші тарап жеткізушілерін тартпайтынын білдіреді. Ұшқыштар мен экипаж мүшелерін Германия мен Түркияға оқыту үшін жіберудің орнына A320 ұшақтары үшін Skycart ұсынған салоннан апаттық кету машинасын және Flame Aviation ұсынған шынайы өртке қарсы жаттығу машинасын пайдалану айтарлықтай үнемдеуді қамтамасыз етеді. Сондай-ақ, Топ болашақта Қазақстандағы басқа авиакомпаниялар үшін қауіпсіздік техникасы және төтенше жағдайлардағы іс-қимылдар бойынша оқыту жүргізуге ниетті.

- Жаңа капитандар үшін 2020 жылы ұшқыштар қауымдастығына арналған «оқыту/мансап нұсқалары» бағдарламасы аясында іске қосылған «Экипаж командирлеріне арналған көшбасшылық» ішкі капитан көшбасшылық бағдарламасы курсы тұрақты түрде өткізіледі.
- 2008 жылдан бастап Топ жергілікті білікті ұшқыштардың қажеттілігін қанағаттандыру үшін Pilot ab-Initio Cadet бағдарламасын жүзеге асыруда. Жыл сайын бағдарлама бойынша оқуды шамамен 20 курсант бастайды және бағдарлама іске қосылғаннан бері 270 курсант оқуын аяқтады, олардың едәуір бөлігі ұшу экипажының мүшелері болды, ал кейбіреулері капитан лауазымына ие болды. 2024 жылы білікті ұшқыштардың тұрақты қажеттілігін қанағаттандыру үшін жыл сайын қабылданатын курсанттардың саны артады.
- Экипаждың барлық мүшелері оқудан өтеді, оның ішінде қауіпсіздік техникасы және апаттық жағдайлардағы іс-әрекеттер, алғашқы көмек көрсету және қауіпті жүктермен жұмыс істеу. Оқу академиясы сонымен қатар компания ішіндегі бизнес-сыныпқа немесе басқа лауазымдарға ауысатын экипаж мүшелері үшін біліктілікті арттыру бойынша тренингтер өткізеді.
- 2018-2022 жылдар аралығында EASA part 66 лицензияланған біліктілік бағдарламаларын аяқтағаннан кейін, оқу академиясы 2023 жылдың тамызында Кәсіптік оқыту бағдарламасын ұсынды. Жаңа мүшелер бес жылдық оқу курсынан өтіп, халықаралық және жергілікті сертификаттарға ие болады, сонымен қатар EASA B1/B2 лицензияланған біліктілігін алуға қосымша мүмкіндік алады. Топтың техникалық қызмет көрсету стандарттары департаментінде әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығы жөніндегі инженерлер жұмыс істейді, олар стандарттарды сақтау бойынша тәлімгерлікті қамтамасыз етеді және EASA part 147 бағдарламасы бойынша оқытуды үйлестіреді.

ІРІ ИНВЕСТИЦИЯЛАР ЖӘНЕ ЦИФРЛАНДЫРУ

Эйр Астана өзін Орталық Азия мен Кавказ аймағындағы авиакомпаниялар арасында Цифрлық технологиялар саласындағы көшбасшылардың бірі ретінде көреді. Топта компанияға ақпаратқа еркін қол жеткізуді қамтамасыз ететін және сценарийлерді модельдеуге көмектесетін Airline Performance Excellence (APEX) жеке тиімділік бағдарламасы бар, әсіресе жылдам өзгерістер кезеңінде тұрақты және өзгермелі шығындарды, қызметкерлерді, операциялық шығындарды басқару және жүйелер арқылы сатып алуды жоспарлауды автоматтандыру, қорларды бақылау және жинақталған қорларды басқару үшін бірнеше бюджетті басқару және болжау модульдері іске қосылды. Үздіксіз жетілдіру процесінің келесі кезеңі және Топтың Стратегиялық жоспарлау процесінің толыққанды бөлігі осы модульдер шеңберінде болжау мүмкіндіктерін кеңейту болып табылады.

Сондай-ақ, Топ веб-сайтқа кірушілердің қайтару коэффициентін және электрондық коммерцияны конверсиялауды арттыруға, сондай-ақ өнімділікті арттыру және заманауи ыңғайлы интерфейс арқылы цифрлық қызметтердің жалпы сапасын жақсартуға бағытталған жаңа онлайн брондау жүйесіне инвестиция салуда. Жүйенің мүмкіндіктері келесі жақсартуларды енгізу арқылы кеңейтілетін болады:

- Веб-сайт пайдаланушыларына ең жақын әуежайды табуға, «төмен тарифті күндерді» таңдауға және жолаушылар мен несие карталарының деректерін сақтауға мүмкіндік беретін ыңғайлы мүмкіндіктер. Бұл брондау процесін жеңілдетеді және жылдамдатады және тұтынушылардың әдалдығын арттыруға көмектеседі.
- NOMAD әдалдық бағдарламасына жақсартулар енгізіледі, бұл пайдаланушыларды әдалдық бағдарламасына тіркеуді жеңілдетеді және жинақталған ұпайларды пайдалануды жеңілдетеді.
- Брондау процесінде осы жоғары кірісті қосымша қызметтерді белсенді пайдалануды ынталандыру үшін көмекші өнімдердің кең таңдауы көрсетіледі.

ТҰРАҚТЫ ДАМУ

Эйр Астана ТМД мен Орталық Азиядағы жетекші экологиялық тұрақты және әлеуметтік жауапты авиатасымалдаушы болуға ұмтылады. Эйр Астана орнықты дамуды қамтамасыз етудің кешенді тәсілін іске асыра отырып, өз қызметін жүзеге асыратын қоршаған ортаға және қоғамдастыққа теріс әсерді азайту бойынша күш-жігер жұмсайды. Бұл күш-жігерге шығарындыларды азайту, қалдықтарды басқару, ресурстарды ұтымды пайдалану (мысалы, энергия ресурстары) және жергілікті қауымдастықтарды қолдау кіреді.

ESG СТРАТЕГИЯСЫ

2023 жылдың ақпанында Топ 2023–2032 жылдарға арналған кешенді ESG стратегиясын бекітті. Ол озық тәжірибелер мен халықаралық стандарттар негізінде әзірленді, Топтың тұрақты даму саласындағы жоспарланған немесе қазірдің өзінде жүзеге асырып жатқан қадамдарын ескереді және БҰҰ-ның Тұрақты даму мақсаттарына (ТДМ) бағдарланады. Топ тұрақты дамудың алты басым мақсатын анықтады: сапалы білім беру (SDG 4), гендерлік теңдік (SDG 5), лайықты жұмыс және экономикалық өсу (SDG 8), теңсіздікті азайту (SDG 10), климаттың өзгеруіне қарсы күрес (SDG 13) және тұрақты даму серіктестігі (SDG 17).

Нақты SDG-ді басымдық ретінде анықтау компанияға ESG стратегиясын жасауға мүмкіндік берді, ол тек мақсатты ғана емес, сонымен қатар тиімдірек және азаматтық авиация секторының нақты міндеттері мен мүмкіндіктерін көрсетеді. Біз осы алты SDG-ге ерекше назар аударғанымызбен, қалған мақсаттарды да назардан тыс қалдырмаймыз. Барлық 17 SDG тұрақты болашақ үшін қажет және біздің назарымызға лайық. Соған қарамастан, саланың күрделі ерекшелігін ескере отырып, біз стратегиялық таңдау жасадық және күш-жігерімізді біздің қызметіміздің негізгі бағытына, мүмкіндіктерімізге және біз айтарлықтай әсер ете алатын ТДМ-ға қол жеткізуге бағыттадық.

НАҚТЫ SDG-ДІ БАСЫМДЫҚ РЕТІНДЕ АНЫҚТАУ КОМПАНИЯҒА ESG СТРАТЕГИЯСЫН ЖАСАУҒА МҮМКІНДІК БЕРДІ, ОЛ ТЕК МАҚСАТТЫ ҒАНА ЕМЕС, СОНЫМЕН ҚАТАР ТИІМДІРЕК ЖӘНЕ АЗАМАТТЫҚ АВИАЦИЯ СЕКТОРЫНЫҢ НАҚТЫ МІНДЕТТЕРІ МЕН МҮМКІНДІКТЕРІН КӨРСЕТЕДІ.

Жеті A320neo отбасылық ұшағын жеткізу флотты

56

бірлікке дейін арттырады

Жыл сайын

40

жуық курсант Ab-initio ұшқыштарды даярлау бағдарламасына қосылады

ТОП ӨЗІНІҢ ТӨМЕН КӨМІРТ-ЕКТИ ДАМУ БАҒДАРЛАМАСЫН ЖАҢАРТУДЫ ЖӘНЕ АЛДАҒЫ БЕС ЖЫЛҒА АРНАЛҒАН ТҰРАҚТЫ ДАМУ ЖОСПАРЫ МЕН ҚОЛ ЖЕТКІЗУГЕ БОЛАТЫН ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ МАҚСАТТАРДЫҢ АРҚАСЫНДА 2050 ЖЫЛҒА ҚАРАЙ НӨЛДІК ШЫҒАРЫНДЫЛАРҒА ҚОЛ ЖЕТКІЗУГЕ МІНДЕТТЕМЕ АЛУДЫ ЖОСПАРЛАП ОТЫР.

ТӨМЕН КӨМІРТЕКТИ ДАМУ БАҒДАРЛАМАСЫ

Парниктік газдар шығарындыларын азайту мақсаттарын белгілеу үшін Top 2023-2032 жылдарға арналған Төмен көміртекті даму бағдарламасын (ТҚДБ) әзірледі. Ол Topтың ESG стратегиясының бөлігі болып табылады және Қазақстанның 2060 жылға қарай көміртегі бейтараптығына қол жеткізу жөніндегі мақсатына сәйкес келеді.

Осы бағдарлама арқылы Top Airbus жанұясының ұшақтарын A320 және A321neo жаңа буын ұшақтарымен алмастырады. Airbus бұл отбасының ұшақтары отын шығынын 20%-ға дейін төмендетуді, CO₂ (NOX) шығарындыларын 20%-ға азайтуды және шу деңгейін A20ceo алдыңғы буын ұшақтар тобымен салыстырғанда 50%-ға төмендетуді қамтамасыз ете алатынын атап өтті. Соңғы

жылдары Top CO₂ шығарындыларын азайту бойынша белсенді күш-жігер жұмсады, бұл CO₂ шығарындыларын 2016 жылы ОЖКМ есебімен 0,122 тоннадан 2023 жылы 0,076 тоннаға дейін азайтты. Шығарындылардың 38%-ға қысқаруы салыстырмалы халықаралық авиатасымалдаушылар мен бюджеттік тасымалдаушылар үшін шығарындылардың ұқсас көрсеткіштерімен салыстырғанда ұтады.

Қазіргі уақытта Top 2060 жылға қарай нөлдік шығарындыларға қол жеткізуге ұмтылуда. Алайда, 2024 жылы Top өзінің ТҚДБ қайта қарауды және алдағы бес жылға нақты қысқа мерзімді мақсаттары бар тұрақты даму жол картасын әзірлеу арқылы Халықаралық Азаматтық авиация ұйымы (ICAO)

қабылдаған ұзақ мерзімді мақсатқа сәйкес 2050 жылға қарай көміртегі бейтараптығына қол жеткізу міндеттемесін жаңартуды жоспарлап отыр. Оларды үшінші тарап Париж келісімі шеңберінде қоршаған ортаға теріс әсерді азайту мақсаттарына сәйкес келетін ғылыми негізделген мақсаттар (SBTi) ретінде дербес тексереді.

Азия-Тынық мұхиты авиакомпаниялары қауымдастығының жуырдағы қарарына сәйкес, Top сонымен қатар 2030 жылға қарай тұрақты авиациялық отынды әдеттегі отынмен араластырудың ұжымдық көрсеткішін 5%-ға жеткізу міндетін қойды (нарықта SAF болған жағдайда). Бұл мақсатты ТҚДБ жаңартылғаннан кейін қажет болған жағдайда реттеуге болады.

2024 ЖЫЛҒА АРНАЛҒАН ЖОСПАРЛАР:

- ◆ Эйр Астана IPO Лондон қор биржасында, АХҚО-да және Қазақстан қор биржасында жаңа қазақстандық және халықаралық инвестициялар тартылды, бұл 2024 жылдан 2028 жылға дейінгі кезеңде бизнесті дамыту жөніндегі өршіл жоспарларымызды іске асыруға көмектеседі.
- ◆ A320neo отбасының жеті әуе кемесін жеткізу (FlyArystan — 4 және Эйр Астана — 3), бұл 2028 жылға қарай әуе кемелері паркін 80 бірлікке дейін ұлғайту жоспарына сәйкес саябақты 56 бірлікке дейін ұлғайтады.
- ◆ 2024 жылы Куала-Лумпурға (Малайзия) рейстер ашу арқылы маршруттық желіні кеңейту. Жапония мен Сингапурға рейстер 2025-2026 жылдары жоспарланған.
- ◆ L3 Harris A320 ұшу тренажерінде оқу көлемі 5 500-6 000 сағатқа дейін артады деп күтілуде. Тренажердің жылдық максималды өнімділігі-7000 сағат. Top 2025 жылы екінші тренажер сатып алуды жоспарлап отыр.
- ◆ Жыл сайын 40-қа жуық курсант жергілікті білікті ұшқыштардың қажеттілігін қанағаттандыру үшін құрылған Ab-initio ұшқыштарды даярлау бағдарламасына қосылады. Барлығы 270 курсант оқуын аяқтады және 2024 жылы 300-ге дейін еседі деп күтілуде.
- ◆ Airbus отбасының сегіз ұшағы техникалық қызмет көрсетуге жарамды, олардың үшеуі C-check нысаны бойынша толық

алты жылдық техникалық қызмет көрсетуді қажет етеді және C-check нысаны бойынша алғашқы 12 жылдық қызмет жоспарланған. C-check нысаны бойынша техникалық қызмет көрсету қазірдің өзінде тоқтап қалу уақытын шамамен 14-18%-ға қысқартты. 2025 жылға қарай Top әуе кемелерінің басқа пайдаланушыларына техникалық қызмет көрсетудің осы түрін ұсынбақшы.

◆ 2023 жылдың шілдесінде Pratt & Whitney қозғалтқыштарды өндіруде қолданылатын материалдың ластануына байланысты қозғалтқыштарды қайтарып алу туралы жариялады. Эйр Астана осы жағдайға байланысты бірқатар проблемаларды шешіп, нарықтан озып, ықпал етуді жеңілдететін шаралар қабылдады. 2024 жылы 34 қозғалтқышты бөлшектеу жоспарланған, сонымен қатар кесте ақауларын болдырмау үшін қозғалтқыштарды ауыстырудың балама нұсқалары бар. Компания Pratt & Whitney компаниясымен операциялық қызметке әсер еткені үшін өтемақы мен басқа да қолдауды көздейтін келісім бойынша келіссөздердің соңғы сатысында.

◆ Top өзінің төмен көміртекті даму бағдарламасын жаңартуды және алдағы бес жылға арналған тұрақты даму жоспары мен қол жеткізуге болатын қысқа мерзімді мақсаттардың арқасында

2050 жылға қарай нөлдік шығарындыларға қол жеткізуге міндеттеме алуды жоспарлап отыр.

◆ Веб-сайттарға қайта кіру және электрондық коммерцияны конверсиялау көрсеткіштерін арттыруға, сондай-ақ цифрлық қызметтердің жалпы сапасын жақсартуға арналған жаңа онлайн брондау жүйесіне инвестиция салу.

«QAZAQ AIR» АҚ (БҰДАН ӘРІ — QAZAQ AIR) ҚОРДЫҢ ЕНШІЛЕС ҚҰРЫЛЫМЫ БОЛЫП ТАБЫЛАТЫН ЖӘНЕ АСТАНА ҚАЛАСЫНДА ОРНАЛАСҚАН «НҰРСҰЛТАН НАЗАРБАЕВ» ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ӘУЕЖАЙЫНДА ОРНАЛАСҚАН ҚАЗАҚСТАНДЫҚ АВИАКОМПАНИЯ.

НАРЫҚҚА ШОЛУ

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ӘУЕ КӨЛІГІ ҚАУЫМДАСТЫҒЫНЫҢ (IATA) ДЕРЕКТЕРІ БОЙЫНША, ӘЛЕМ ӘУЕ КОМПАНИЯЛАРЫ 2023 ЖЫЛЫ ЖОЛАУШЫЛАР АЙНАЛЫМЫН 36,9%-ҒА АРТТЫРДЫ. НӘТИЖЕСİNДЕ ОЛ ПАНДЕМИЯҒА ДЕЙІНГІ 2019 ЖЫЛҒЫ ДЕҢГЕЙДЕН 94,1%-ҒА ДЕЙІН ҚАЛПЫНА КЕЛДІ.

QAZAQ AIR жоғары халықаралық және ұлттық қауіпсіздік стандарттарына сәйкес келетін қолжетімді өңіраралық әуе тасымалдарын қамтамасыз етуде өз миссиясын іске асыруға ұмтылады. Өңіраралық әуе қатынасына өсіп келе жатқан сұраныс ел өңірлерінің туризм мен іскерлік белсенділікті дамыту бойынша жоғары әлеуетін растайды.

Компанияның әуе кемелері паркі Канадада өндірілген 5 заманауи турбовинтті әуе кемелерінен тұрады, олар авиациялық стандарттар бойынша флоттың шағын мөлшері ретінде жіктеледі. Астана қаласындағы базалық әуежайдың ыңғайлы географиялық орналасуын пайдалана отырып, көрші мемлекеттердің өңірлері мен шекаралас қалаларына хабтық маршруттық желіні табысты дамытып келеді.

2023 ЖЫЛҒЫ ҚЫЗМЕТТІҢ НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕРІ

Көрсеткіш	2022	2023
Өндірістік көрсеткіштер:		
Жолаушылар ағыны, мың адам	561	588
Жүк тасымалдау көлемі, тонна	32	23
ӘК жүктеу коэффициенті, %	82	84
Рейстерді уақтылы орындау көрсеткіші, %	78	77
Қаржылық көрсеткіштер¹⁹, млрд теңге:		
Түсім	20,4	19,6
Дивидендтер	0	0
Таза шығын	-6,6	-7,6
Шығындар	18,9	20,8
Операциялық пайда/(шығын)	3,2	-2,9
Төленген салықтардың көлемі	0,6	0,6
Тұрақты даму принципі		
ПГ шығарындыларының қарқындылығы (кресло-километрге тонна CO ₂)	0,012	0,011
Кадеге жаратылған қалдықтардың көлемі, тонна	0,3	0,19
Жазатайым оқиғалар	0	0
Жазатайым оқиғалардағы өлім	0	0

Қазақстандық азаматтық әуе тасымалдары нарығы ковидтен кейінгі кезеңде сенімді өсуді көрсетіп отыр. Жолаушылар ағынының жыл сайынғы өсімі шамамен 20% деңгейінде нарықтың белсенді өсу кезеңін көрсетеді. 2023 жылы ішкі тұрақты әуе маршруттарының жартысын мемлекет оларды коммерциялық табыстылыққа кезең-кезеңімен шығару үшін субсидиялады.

Аймақтық маршруттардағы өзіндік құны бойынша ең жақсы көрсеткіштерге ие ағымдағы флот негізінде QAZAQ AIR экономикалық тиімділігі жаңа және төмен қарқынды субсидияланатын маршруттарды ұтымды іске қосуға мүмкіндік береді. Кейіннен жолаушылар ағынының өсуі кезінде QAZAQ AIR бұл бағыттарды коммерциялық негізге аударады.

Аймақтық әуежайлардың инфрақұрылымының салыстырмалы түрде төмен деңгейі тар фузеляжды әуе кемелеріне қызмет көрсету-

ге мүмкіндік бермейді, бұл QAZAQ AIR компаниясының ішкі нарықтағы табиғи бәсекелестік артықшылығын қосымша жасайды.

Қазақстанда және көрші мемлекеттердің шекаралас аумақтарында Қазақстан Республикасының шекарасынан 500 км қашықтықта шамамен 100 млн адам тұрады.

QAZAQ AIR жоғары коммерциялық әлеуетке ие шекаралас-халықаралық маршруттарда халықаралық әуе қатынасын дамытуға бағытталған.

2023 жылы Компания Skytrax нұсқасы бойынша «Орталық Азия мен ТМД-ның үздік өңірлік авиакомпаниялары 2022» номинациясы бойынша үздік үштікке кірді. Компанияның Skytrax сыйлығы шеңберіндегі жұмысын жоғары бағалау жоғары стандарттарға бейілділігінің және жолаушылар тарапынан мойындаудың дәлелі болып табылады.

НӘТИЖЕЛЕРГЕ ӘСЕР ЕТКЕН ФАКТОРЛАР

QAZAQ AIR 2023 жылы тарихи рекордын көрсетті: 5 әуе кемесінде 588 мың жолаушы тасымалданды, бұл 2015 жылы операциялық қызмет басталған сәттен бастап ұқсас кезең бойынша рекордтық мән болып табылады.

Жолаушыларға ыңғайлы болу үшін маусымдық кестеге айтарлықтай өзгерістер енгізілді, рейстер саны артты, сондай-ақ төмен сұраныс кезеңінде маусымдық жеңілдіктер беруді қоса алғанда, билеттерді сатуды ынталандыру үшін түрлі іс-шаралар өткізілді. Бұл шаралар тасымалдаудың жалпы көлемінің өсуіне әкелді. Маршруттық желі өткен жылмен салыстырғанда көбінесе өзгеріссіз қалды.

2023 жылы көрші мемлекеттердің уәкілетті органдары тарапынан уақытша шектеулерге байланысты халықаралық әуе рейстері бағдарламасы қысқартылды, бұл кірістілік деңгейіне теріс әсер етті.

МАРШРУТТЫҚ ЖЕЛІ

2023 жылы QAZAQ AIR маршруттық желісі Қазақстан Республикасының қалалары арасындағы 29 бағытты қамтыды. Сонымен қатар Астана — Үржар, Алматы — Көкшетау, Түркістан — Ақтөбе және Шымкент — Жезқазған сияқты ішкі туризмді қолдау үшін субсидияланатын рейстер енгізілді. Бұл әуе қатынастары өзінің әлеуетін көрсетті және Компания өз жолаушыларынан оң пікірлер алды.

ӘУЕ БИЛЕТТЕРІН ТАРАТУ ЖЕЛІСІН КЕҢЕЙТУ

QAZAQ AIR еуропалық әуе тасымалдаушысы Hahn Air компаниясымен әуе билеттерін сату туралы интерлайн-келісім жасады. Бұл шарт бүкіл әлем бойынша жолаушылар мен Hahn Air агенттері үшін QAZAQ AIR әуе билеттеріне электрондық брондау сервистері арқылы қолжетімділікті ашады. Осылайша, Компания халықаралық нарықта өзінің қатысуын едәуір кеңейтті.

ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ҚАУІПСІЗДІК

QAZAQ AIR операциялық қызметтің халыққа және қоршаған ортаға теріс әсерін барынша азайтуға, қоршаған ортаға зиян келтіретін өндірістік авариялардың алдын алуға, сондай-ақ табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану мен ұдайы ұлғайтуды қолдауға ұмтылады. Компания энергияны пайдалану тиімділігін арттыру, ресурстарды үнемдеу және баламалы энергия көздерін пайдалану принциптерін сақтайды. Компания басшылығы QAZAQ AIR қызметінің экологиялық аспектілеріне қолданылатын заңнамалық және басқа да талаптарды сақтау бойынша міндеттемелерді өзіне алады.

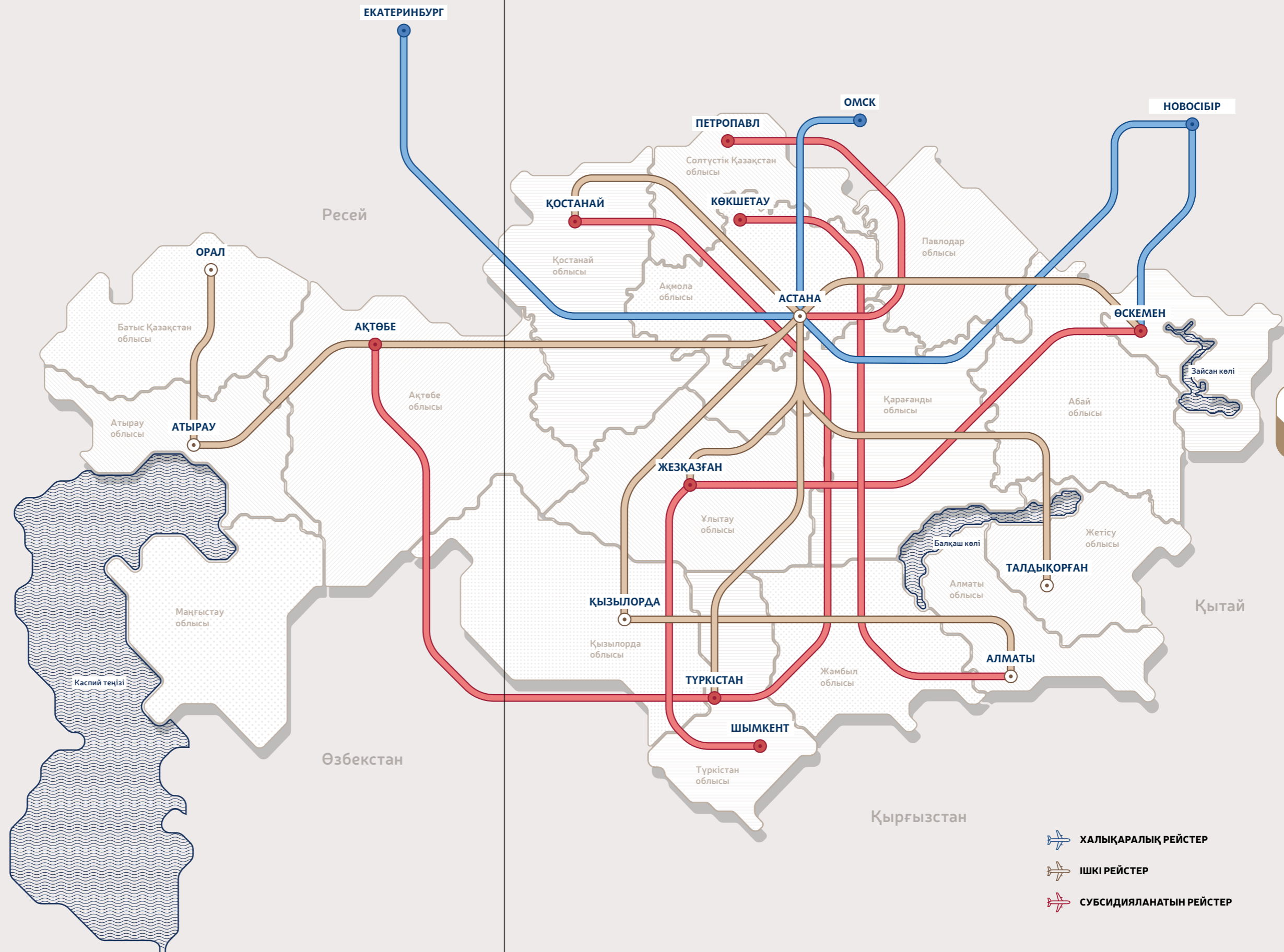
Компания жұмысты орындау және алдымызға қойылған мақсаттарға қол жеткізу кезінде адамдарға зиян келтірмеу және қоршаған ортаны қорғау қағидаттарын ұстанады. QAZAQ AIR экологиялық саясаты жолаушыларды, бағажды, поштаны және жүктерді тасымалдаудың энергетикалық және экологиялық тиімділігін арттыруға бағытталған.

ҚАУІПСІЗДІК МӘДЕНИЕТІН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ

Қызметкерлердің денсаулығы мен қауіпсіздігі Компанияның стратегиялық мақсаттарын іске асырудың негізін анықтайды. QAZAQ AIR қызметтің барлық аспектілеріне қауіпсіздік мәдениетін енгізе отырып, жарақаттану және жазатайым оқиғалардың туындау қаупін азайта отырып, өндірістік қауіпсіздік көрсеткіштерін ұстанады. 2023 жылы жұмыс уақытын жоғалтумен болатын жарақаттарының коэффициенті (LTIF) 0-ге тең, жазатайым оқиғалар мен басқа оқиғалар кезеңінде тіркелген жоқ.

МАҚСАТҚА ЖЕТУ ЖОЛЫНДА

Таяу болашақта QAZAQ AIR-ді флот пен ұшу географиясын кеңейту және артаратандыру мақсатында стратегиялық серіктесті тартуға бағытталған бәсекелестік ортаға беру жобасы іске асырылуда.

- ХАЛЫҚАРАЛЫҚ РЕЙСТЕР
- ІШКІ РЕЙСТЕР
- СУБСИДИЯЛАНАТЫН РЕЙСТЕР

Көліктік-логистикалық әлеуетті дамыту

ҚАЗАҚСТАН ТЕМІР ЖОЛЫ

«Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» АҚ (бұдан әрі — ҚТЖ) ұлттық жүк және жолаушылар тасымалдаушысы функцияларын орындай отырып, негізгі көліктік-логистикалық холдинг және Қазақстан Республикасының негізгі теміржол желісінің операторы болып табылады. Компания елдің 17 облысын және республикалық маңызы бар үш қаланы байланыстыра отырып, сондай-ақ көршілес бес мемлекет-

пен — Қытай, Ресей, Өзбекстан, Қырғызстан және Түрікменстанмен 16 түйісу пунктін арқылы көлік байланысын қамтамасыз ете отырып, экономикалық интеграцияда орталық рөл атқарады.

ҚТЖ Қазақстандағы ең ірі локомотивтер мен вагондар паркіне иелік етеді және елдегі ең ірі жұмыс берушілердің бірі болып табылады.

Жүк айналымы
(пайдаланылмалы)

269,7

млрд т-км

2023 ЖЫЛҒЫ ҚЫЗМЕТТІҢ НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕРІ

Көрсеткіш	2022	2023
Өндірістік көрсеткіштер:		
Жүк айналымы (пайдаланылмалы), млрд т-км	252	269,7
Жолаушылар айналымы, млрд ж-км	12,4	11,8
Контейнерлердегі транзит, мың ЖФЭ	1129,2	1282,3
Қаржылық көрсеткіштер²⁰, млрд теңге:		
Түсім	1481,5	1934,1
Таза пайда	36,9	136,8
Шығындар	1520,6	1854,1
Операциялық пайда	1779	332,8
Таза қарыз	1520,8	2061,2
Төленген салықтардың көлемі	111,2	140,6
Тұрақты даму принципі		
Атмосфераға шығарындылар (CO ₂ қамту 1), мың тонна	2389	2389
Атмосфераға шығарындылар (CO ₂ қамту 2), мың тонна	3284	3119 ²¹
Кәдеге жаратылған қалдықтардың көлемі, тонна	59,1	58,6
Жазатайым оқиғалар	22	25
Жазатайым оқиғалардағы өлім	5	6

НӘТИЖЕЛЕРГЕ ӘСЕР ЕТКЕН ФАКТОРЛАР

ҚАРЖЫЛЫҚ НӘТИЖЕЛЕРДІҢ
ӨСУІ НЕГІЗГІ ҚЫЗМЕТТЕН
ТҮСЕТІН КІРІСТЕРДІҢ ӨСУІНЕ
БАЙЛАНЫСТЫ БОЛДЫ.

Таза қарыздың өсуі компанияның локомотивтер паркін жаңарту үшін (шамамен 216 млрд теңге), Штәдлер жолаушылар вагондарын жаңартуды (162,6 млрд теңге) қарыздық қаржыландыруды және 100 жолаушылар вагонының лизингін қаржыландыруды (73 млрд теңге) тартумен байланысты. Сондай-ақ, КТТ жартылай вагондары (71,5 млрд теңге) сатып алынды, «Достық-Мойынты» учаскесінде екінші жол салу» инфрақұрылымдық жобасын қаржыландыру үшін облигациялардың екінші траншы шығарылды (173,7 млрд теңге), 250 млн швейцариялық франкке арналған еурооблигациялар қайта қаржыландырылды және қысқа мерзімді қарыздар (258,5 млрд теңге) өтелді.

2023 жылы ҚТЖ дәстүрлі көлік-логистикалық тізбектерді бұзумен байланысты мәселелерді еңсеру бойынша белсенді жұмыс жасады. Осы жұмыс аясында өзгермелі геосаяси жағдай мен логистикалық сын-қатерлер жағдайында көлік ағындарын бейімдеу және оңтайландыру бойынша шаралар қабылданды.

Жалпы, ҚТЖ мен Үкіметтің күш-жігері елдің көлік-логистикалық кешенінің жаңа қаңқасын қалыптастыра отырып, күрделі геосаяси жағдайларда қазақстандық транзиттік дәліздердің тартымдылығын сақтауға мүмкіндік берді.

2023 жылға қарай контейнерлік транзиттік тасымалдар көлемі 1282 мың жиырма футтық эквивалентке (бұдан әрі — ЖФЭ) жетті, бұл өткен жылмен салыстырғанда 13,6%-ға артық.

ИНФРАҚҰРЫЛЫМДЫ ЖАҒЫРТУ

«Күшті өңірлер — елді дамытудың драйвері» ұлттық жобасы шеңберінде және Қазақстан Республикасының 2030 жылға дейінгі көліктік-логистикалық әлеуетін дамыту Тұжырымдамасына сәйкес 2022 жылғы қарашада Достық — Мойынты учаскесінде екінші жолдардың құрылысы басталды. Бұл жобаның мақсаты — аталған учаскенің өткізу қабілетін арттыру және Қазақстанның транзиттік әлеуетін ынталандыру.

Жалпы ұзындығы 836 км екінші тармақты салу жөніндегі жобаны іске асыру жүк пойыздарының санын бес есеге — тәулігіне 12-ден 60 жұпқа дейін ұлғайтуға мүмкіндік береді. Бұл елдің экспорттық мүмкіндіктерін нығайтудағы маңызды қадам болады және қазақстандық экспорттаушылар үшін осы бағыттағы көлік мүмкіндіктерін кеңейтеді.

Құрылысты 2025 жылы аяқтау жоспарлануда.

2023 жылы келесі инфрақұрылымдық жобалардың құрылысы басталды:

- «Алматы айналма теміржол желісінің құрылысы»;
- «Дарбаза-Мақтаарал теміржол желісінің құрылысы»;

- Қолданыстағы «Семей — Ақтоғай» теміржол учаскесіне шығатын Қазақстан-Қытай шекарасында «Бақты» үшінші шекаралық теміржол өткелін салу».

Жобалардың мақсаты учаскелердің өткізу қабілетін және елдің транзиттік-көліктік әлеуетін арттыру болып табылады.

ҚТЖ-ны толыққанды көліктік-логистикалық компанияға айналдыру және транзиттік жүк тасымалдау көлемін ұлғайту шеңберінде мынадай негізгі бағыттар бойынша жұмыс жүргізілді:

Серіктестік қатынастар және стратегиялық альянстар:

- ТМТМ ҚТЖ бағытын дамыту үшін «Әзірбайжан темір жолдары» ЖАҚ және «Грузин темір жолы» АҚ бірлесіп «Астана» халықаралық қаржы орталығының базасында «Middle Corridor Multimodal Ltd» компаниясын құрды.
- «РЖД Логистика», «KTZ Express» және «Түркіменстанның КЛО» арасында Солтүстік — Оңтүстік көлік дәлізін дамыту үшін бірлескен кәсіпорын құру туралы меморандумға қол қойылды.
- Қостанай — Құрық — Анзали порттары, Бандер-Абасс (Иран) — Халифа порты (Абу-Даби) мультимодальды маршрутын

- құру үшін Abu Dhabi Ports Group-пен шарт рәсімделді.
- Қытай-Ресей-Еуропа транзиттік маршрутында Ресеймен және Беларусьпен бірлескен кәсіпорын болып табылатын «Біріккен көлік-логистикалық компания — Еуразиялық теміржол альянсы» АҚ өз қызметін жалғастыруда.

Логистикалық қуаттарды дамыту:

- Сианда порт контейнерлік пойыздарды Қазақстанға, Орталық Азияға, Еуропаға, Түркияға және Иранға жөнелтудің негізгі хабына айналған жүк терминалы ашылды.

Цифрландыру және инновациялар:

- 2023 жылдың мамыр айында «KTZ Express» АҚ және PSA ТХКМ маршрутын дамытуға және цифрлық сауда дәлізін құруға бағытталған КРМС Ltd бірлескен кәсіпорнын қалыптастырды.
- Huawei, Wabtec және PSA сияқты цифрландыру саласындағы әлемдік көшбасшылармен ынтымақтаса отырып, ҚТЖ «Ақылды теміржол» жобасын іске қосты.

Жалпы, 2023 жылы ҚТЖ күш-жігері транзиттік әлеуеттің одан әрі өсуі және елдің экспорттық мүмкіндіктерін күшейту үшін жағдайлар жасауға бағытталды.

²⁰ 2022 жылғы қаржылық көрсеткіштер Компанияның 2022 жылғы шоғырландырылған қаржылық есептілігіне сәйкес көрсетілген

²¹ Score 2 есептеу кезінде 2 GHG Protocol Score 2 Guidance қамту нұсқаулығында көрсетілген әдістеме қолданылды.

ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫ

2023 ЖЫЛЫ ТЕМІРЖОЛ КӨЛІГІНІҢ ЖОЛАУШЫЛАР АЙНАЛЫМЫ 2022 ЖЫЛМЕН САЛЫСТЫРҒАНДА 1,5%-ҒА ТӨМЕНДЕП, ЖАЛПЫ ЖОЛАУШЫЛАР АЙНАЛЫМЫНЫҢ 22%-ЫН ҚҰРАДЫ.

2023 жылы жолаушылар тасымалынан түскен табыс

101,7

млрд теңге

1.	2.	3.
ҚОР ТУРАЛЫ	ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР	ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

ҚТЖ еншілес компаниясы «Жолаушылар тасымалы» АҚ жолаушылар үшін қолайлы жағдай жасау бойынша белсенді жұмыс істеуде. Қазақстан аумағындағы темір жолдардың ұзындығын ескере отырып, бұл ҚТЖ-дағы бизнестің осы секторының беделі мен тартымдылығын қолдаудың негізгі аспектісі болып табылады. Компанияда жолаушылардың қалаулары мұқият зерттеледі, кері байланыс жүйесі белсенді жұмыс істейді, ал қызмет сапасына шағымдар мұқият тіркеледі және талданады. Сондай-ақ, вагон паркін жаңарту бойынша іс-шаралар жүргізілуде.

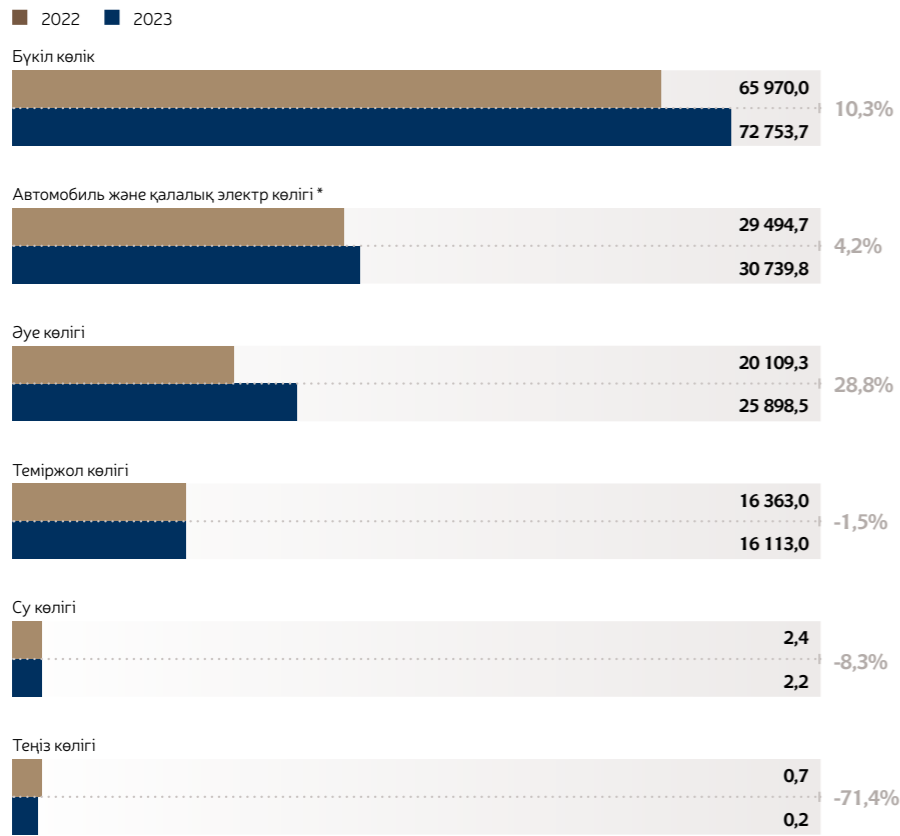
Компанияның жолаушылар айналымы 2023 жылы 2022 жылғы деңгеймен салыстырғанда 4,2%-ға төмендеп, 11 831 млн ж-км (2022 жылы – 12 353 млн ж-км) құрады. Жолаушылар айналымы көлемінің төмендеуі кейбір маршруттардың күнделікті режимнен күндер бойынша кезектесетін режимге өту жиілігінің төмендеуімен, сондай-ақ бірқатар пойыздарды болдырмауымен байланысты.

2023 жылы «Жолаушылар тасымалы» АҚ жөнелтілген жолаушылар саны 13 681 мың жолаушыны құрады (2022 жылы – 14 073 мың жолаушы), оның ішінде:

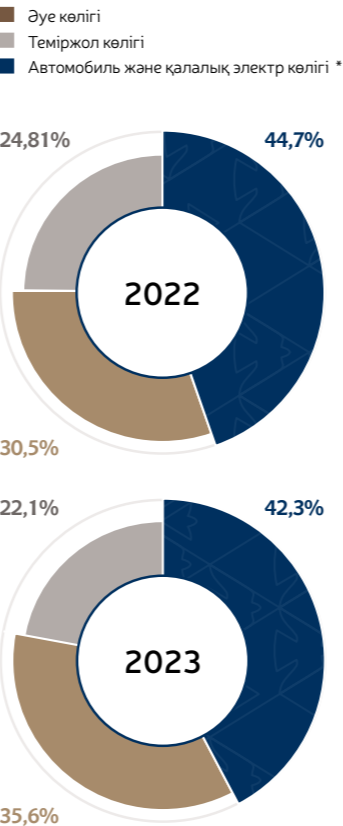
- ◆ «Жолаушылар тасымалы» АҚ қалыптастыру пойыздары бойынша – 11 178 мың жолаушы;
- ◆ «Қала маңы тасымалы» филиалы бойынша – 2 338 мың жолаушы;
- ◆ бөтен т/ж әкімшіліктерін қалыптастыру пойыздары бойынша – 165 мың жолаушы.

2023 жылы жолаушылар тасымалынан түскен табыс 101,7 млрд теңгені құрады, бұл 2022 жылғы деңгейден 15%-ға жоғары. Өсім мемлекетаралық және транзиттік маршруттар бойынша жолаушылар айналымы көлемінің 2,6 есе өсуіне, сондай-ақ 2023 жылғы 1 қаңтардан бастап тарифтердің 7%-ға ұлғаюына байланысты.

2023 ЖЫЛЫ КӨЛІК ТҮРЛЕРІ БОЙЫНША ҚАЗАҚСТАННЫҢ ЖОЛАУШЫЛАР АЙНАЛЫМЫ, МЛН Ж-КМ

ЖАЛПЫ ЖОЛАУШЫЛАР АЙНАЛЫМЫНДАҒЫ ҮЛЕСІ, %

Ескертпе: Көлік саласы бойынша статистикалық деректер 2023 жылғы қаңтардан бастап автомобиль көлігінде жүктерді және жолаушыларды коммерциялық тасымалдауды жүзеге асыратын жеке кәсіпкерлер қызметінің көрсеткіштерін қалыптастыру жөніндегі әдіснамалық тәсілдің өзгеруін ескере отырып қалыптастырылды. Өткен жылдың ұқсас кезеңімен салыстырмалы деректерді алу мақсатында Көлік саласының 2022 жылғы негізгі көрсеткіштері қайта қалыптастырылды.

4.	5.	6.	7.
ТҰРАҚТЫ ДАМУ	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	ҚОСЫМШАЛАР	БАЙЛАНЫС АҚПАРАТТАРЫ

ЖАҢА МАРШРУТТАР

Астана-Шу теміржол учаскесін жеңілдету үшін «Жолаушылар тасымалы» АҚ алдына қойылған міндеттерді орындау шеңберінде қозғалыс кестесін сақтау және маршруттық жылдамдықты арттыру үшін Тальго поездарының айналма қозғалысын ұйымдастыру және жолаушылар пойыздарының тармақтарын біріктіру жолымен пакеттік кестені енгізу бойынша іс-шаралар орындалды:

- ◆ №9/10 Астана-Алматы және №71/72 Астана-Шымкент пойыздары бойынша стандартты вагондарды Тальгоға ауыстыру;
- ◆ №11/12 Алматы-Шымкент, №25/26 Алматы-Шымкент, №46/45 Павлодар-Түркістан пойыздарының мерзімділігін күнделікті жүруге дейін, ал №1/2 Алматы-Ташкент пойызының мерзімділігін күн сайын жүруге дейін арттыру;
- ◆ № 613/614 Орал-Бейнеу пойызының бағытын Маңғыстау станциясына дейін ұзарту.

Аталған іс-шараларды енгізудің арқасында өңірлердің тұрғындары оң өзгерістерді сезінді, өйткені пойыздар жүру жиілігін арттырды, бұл өңірлердің экономикасын дамытуға тікелей ынталандырады.

Сонымен қатар, Тальго жедел пойыздары туризмді дамытуға серпін береді және жергілікті тұрғындар ғана емес, сонымен қатар қонақтар мен туристер де үлкен сұранысқа ие.

Тальго пойыздарында жолаушылар вагон-мейрамхана қызметін пайдалана алады. «Гранд» және «Гранд PMR» класты вагондарда (мүмкіндігі шектеулі адамдар үшін) душ кабиналары қарастырылған. «Жолаушылар тасымалы» АҚ вагон паркін үнемі жаңартып отырады: 2010 жылдан 2023 жылға дейін компания 1 326 вагон сатып алды.

2021 жылы «Жолаушылар тасымалы» АҚ тек әйелдерге, оның ішінде 7 жасқа дейінгі ұлдарға арналған теміржол жол жүру құжаттарын сату бойынша пилоттық жобаны іске қосты.

Осылайша, Қоғамның келесі жолаушылар пойыздарына «Әйелдер вагоны» бір купе вагоны тартылды:

2021 жылдың қазан айынан бастап:

- ◆ № 77/78 «Алматы-Маңғыстау» қатынасымен, №07 вагон;
- ◆ № 351/352 «Алматы-Өскемен» қатынасымен, № 10 вагон.

28 ақпан 2022 жыл:

- ◆ № 45/46 «Павлодар-Түркістан» қатынасымен, №09 вагон;
- ◆ № 37/38 «Маңғыстау-Семей» қатынасымен, №06 вагон;

- ◆ №47/48 «Атырау-Нұр-Сұлтан» қатынасымен, №06 вагон.

Осы қызметке сұраныстың болуына байланысты Қоғам 2023 жылдың жазғы кезеңінің басынан бастап қосымша үш жолаушылар пойызында ұйымдастырды:

- ◆ № 33/34 «Алматы-Ақтөбе» қатынасымен, №06 вагон;
- ◆ № 4/3 «Нұрсұлтан-Нұрлыжол-Алматы» қатынасымен, №17 вагон;
- ◆ № 71/72 «Нұрсұлтан-Шымкент» қатынасымен, № 10 вагон.

Пилоттық жоба енгізілген сәттен бастап қызметті 289 242 адам пайдаланды, оның ішінде: 2021 жылы – 13 414 адам, 2022 жылы – 114 068 адам, 2023 жылы – 161 760 адам.

Пилоттық режимде бейілділік бағдарламасын енгізу шеңберінде 2022 жылғы 14 наурыздан бастап «Жолаушылар тасымалы» АҚ стандартты жолаушылар вагондары мен «Тальго» вагондарындағы сапарларға 25% жеңілдік көздейтін «Алтын» дисконттық картасын іске қосты. Картаны компанияның билет кассаларынан сатып алуға болады, оның құны 19 999 теңгені құрайды.

ЖОЛАУШЫЛАР ҮШІН ҚОЛАЙЛЫ ЖАҒДАЙЛАР

2023 жылы Қазақстанның жолаушылар теміржол паркі 102 вагонмен толықтырылды. 2024 жылы 62 жаңа вагонды жеткізу және шамамен 50 вагонды сатып алу жоспарлануда. Бұдан басқа, 2025-2030 жылдар аралығында «ЗИКСТО» АҚ мен «Штадлер Қазақстан» ЖШС-нен 600-ден астам жаңа вагон сатып алу жоспарланған, олардың барлығы халықаралық стандарттарға сәйкес келеді. Осы вагондарды жеткізгеннен кейін парк үштен екісіне жаңартылады.

2023 жылы Қазақстанның жолаушылар теміржол паркі

102

вагонмен толықтырылды

ЖҮК ТАСЫМАЛЫ

Көліктің барлық түрлерінің жүк айналымы 2023 жылы 501 340,9 млн. тонна-км құрады, бұл 2022 жылғы деңгейден 3,1%-ға жоғары.

Теміржол көлігі жүк тасымалы саласындағы негізгі ойыншы болып қала береді, оның үлесіне елдің жалпы жүк айналымының 65,2%-ы тиесілі. Теміржол көлігінің жүк айналымы 2023 жылы 4,8%-ға артып, 326 811,7 млн тонна-км құрады.

2023 жылы Компания 262,4 млрд тонна-км мөлшерінде тарифтік жүк айналымын тіркеді, бұл өткен жылдың көрсеткішінен 7,0%-ға асып, 245,2 млрд тонна-км құрады. Бұл өсімге барлық бағыттар бойынша жүк айналымын ұлғайту есебінен қол жеткізілді.

Қатынастар түрлерінің құрылымында жүк айналымы келесідей дамыды:

- ◆ Республикаішілік қатынаста темір кенін, мұнай өнімдерін, астықты, түсті кендер мен металдарды, цемент пен флюсті ақтасты қоса алғанда, жүктерді тасымалдаудың орташа қашықтығының 1,7%-ға өсуі есебінен 1,1%-ға ұлғаю байқалды.
- ◆ Әкету бойынша жүк айналымы 6,5%-ға өсті, бұл жүк тасымалдаудың орташа алыстығының 9,0%-ға өсуіне байланысты. Бұл өсу темір кенін, шикі мұнайды, астықты, химикаттарды, тыңайтқыштарды, түсті кенді және цементті тасымалдаудың артуына байланысты;
- ◆ Әкелу бойынша жүк айналымы жүктерді тасымалдау көлемін 11,1%-ға ұлғайту есебінен 13,9%-ға өсті. Ұлғаю көмір, құрылыс жүктері, қара металл сынықтары мен түсті кендерден басқа барлық жүк номенклатураларына әсер етті.

- ◆ Транзит бойынша ұлғаю 16,5%-ды құрады, бұл тасымалдау көлемінің 18,0%-ға өсуіне байланысты. Ресейден Өзбекстанға мұнай, Ресейден ОА елдеріне мұнай өнімдері, Ресейден Қырғызстанға астық, Қытайдан Өзбекстан мен Ресейге, Ресейден Қытайға химикаттар, Беларусьтан Қытайға және Ресейден Орталық Азия мен Қытайға тыңайтқыштар, Ресейден Қытайға (мыс) және Өзбекстанға (алюминий) түсті металдар, Ресей мен Қытайдан Орталық Азия елдеріне қара металдар, сондай-ақ өзге де жүктер: Беларусьтен Қытайға және Орталық Азия елдеріне, Қытайдан Ресейге, Беларуське және Орталық Азия елдеріне машиналар мен жабдықтар, Өзбекстаннан Қытайға көкөністер мен жемістер тасымалының артуы байқалды.

2023 жылы 2022 жылмен салыстырғанда келесі жүктердің жүк айналымының ұлғаюы байқалды:

- ◆ химикаттар мен тыңайтқыштар — 21,7%-ға;
- ◆ мұнай өнімдері — 19,8%-ға;
- ◆ астық — 17,9%-ға;
- ◆ қара металдар — 11,7%-ға.

2023 жылы компания тарифтік жүк айналымы

262,4

млрд тонна-км құрады

БАЛАМАЛЫ ТАСЫМАЛДАУ МАРШРУТТАРЫ

2022 жылдың тамызында Қазақстан Президенті Қасым-Жомарт Тоқаев ТХКБ дамыту жөнінде бастама көтерді. ТХКБ өткізу қабілеті жылына шамамен 6 млн тоннаны құрайды, оның ішінде 80 мыңға дейін контейнер.

2023 жылы ТХКБ бағыты бойынша шамамен 2,8 млн тонна жүк тасымалданды, бұл 2022 жылғы көрсеткіштен 86%-ға артық және 2021 жылғы деңгейден бес есе дерлік жоғары. Өсім 2022 жылмен салыстырғанда 2,5 есе өскен осы бағыт бойынша қазақстандық экспортты бірнеше есе ұлғайту есебінен қамтамасыз етілді.

ТХКБ әлеуетін арттыру мақсатында маршруттың барлық қатысушыларымен синхронды түрде инфрақұрылымдық шектеулерді жою, сондай-ақ ұлттық цифрлық жүйелерді интеграциялау жөнінде шаралар қабылдануда.

2022 жылдың соңында Қазақстан, Әзірбайжан, Түркия, Грузияның үкіметтік деңгейінде ТХКБ маршрутындағы кедергілерді жою жөніндегі жол картасы бекітілді. Бүгінде барлық қатысушылар осы жол картасын іске асыру бойынша белсенді жұмыс жүргізуде.

Негізгі инфрақұрылымдық жобалар бүкіл ТХКБ дәлізі бойында теміржол және порт инфрақұрылымын дамыту болып табылады.

Жол картасын іске асыру маршруттың өткізу қабілетін 10 млн тоннаға дейін арттыруға мүмкіндік береді деп жоспарлануда.

Жол картасының негізгі жобаларының бірі контейнерлік тасымалдардың өсу драйвері бола алатын Ақтау портында халықаралық контейнерлік хаб салу болып табылады.

Шығыс-Батыс бағыты бойынша транзиттік тасымалдарды белсендіру үшін 2023 жылғы мамырда Қазақстан Мемлекеті Басшысының қатысуымен Сиандағы Қазақстан-Қытай «Құрғақ портының» құрылысы басталды. Апшерон бағытындағы пойыздарды тестілік іске қосу 2023 жылдың желтоқсанында өтті.

ТХКБ ШЕҢБЕРІНДЕ БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫН ҚҰРУ ТУРАЛЫ

ӘЗІРБАЙЖАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ПРЕЗИДЕНТІНІҢ 2023 ЖЫЛҒЫ
10 СӘУІРДЕ АСТАНАДА
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНА
РЕСМИ САПАРЫНЫҢ ҚОРЫ-
ТЫНДЫСЫ БОЙЫНША МЕМ-
ЛЕКЕТ БАСШЫСЫ ӘЗІРБАЙЖАН
ТАРАПЫМЕН АХҚО АЛАҢЫНДА
ТХКБ-ДЕ БІРЛЕСКЕН КӘСІПО-
РЫН (БІРЫҢҒАЙ ОПЕРАТОР)
ҚҰРУ МӘСЕЛЕСІН ПЫСЫҚТАУ-
ДЫ ТАПСЫРДЫ.

2023 жылғы 26 қазанда Тбилисиде, ҚТЖ, «Әзірбайжан темір жолдары» ЖАҚ және «Грузин темір жолдары» АҚ тепе-теңдік негізінде «Middle Corridor Multimodal Ltd.» бірлескен кәсіпорнын құру туралы шартқа қол қойды.

2023 жылғы 16 қарашада «Middle Corridor Multimodal Ltd.» жекеменшік компаниясы АХҚО базасында тіркелді. Бұл бірлескен кәсіпорынды құру:

- ◆ «бір терезе» қағидаты бойынша қызмет көрсету;
- ◆ жеткізу мерзімі мен құнына кепілдік беру;
- ◆ «Қытай – Еуропа/Түркия – Қытай» бағыты бойынша жүк ағынын арттыру үшін мультимодальды сервисті дамыту бойынша келісілген саясат жүргізу мүмкіндігін береді.

«Солтүстік-Оңтүстік» халықаралық көлік дәлізінің шығыс бағыты жүк жөнелтушілердің назарын Иран, Үндістан және Парсы шығанағы нарықтарына тауарларды жеткізудің перспективалы балама бағыты ретінде аударады.

Аталған бағыттар бойынша контейнерлердегі транзит 2022 жылмен салыстырғанда 14%-ға өсіп, 1 282,3 мың ЖФЭ-ге жетті.

Транзиттік контейнерлік тасымалдардағы негізгі үлесті «Қытай-Еуропа-Қытай» бағыты құрайды, ол жалпы көлемнің 73%-ын алады. Алайда, осы қызығушылыққа қарамастан, 2023 жылы құлдырау байқалды. 2022 жылмен салыстырғанда көлемдер 18%-ға төмендеп, 402,3 мың ЖФЭ құрады.

Сонымен қатар, ТХКБ арқылы, сондай-ақ «Солтүстік-Оңтүстік» дәлізі арқылы транзиттік жүк ағынын арттыру бойынша күш-жігер күшейтілді. Үндістан мен Парсы шығанағы елдері бағытына, негізінен Иран мен Бандар-Аббас порты арқылы жүк айналымын арттыруға ерекше назар аударылады.

2023 жылғы 15 желтоқсанда инвестормен «Аяғөз-Бақты теміржол желісінің құрылысы» жобасы бойынша консорциалдық келісімге қол қойылды. Жобаны іске асыру 2023 жылғы 20 желтоқсанда басталды.

ESG ҚАФИДАТТАРЫ

2023 жылғы 22 желтоқсанда S&P Global тәуелсіз рейтингтік агенттігі ҚТЖ-ға корпоративтік тұрақтылықты жағандық бағалау шеңберінде 100-ден 54 балл деңгейінде ESG-рейтингін берді.

ESG компоненттері бойынша ҚТЖ бағалары келесідей: экологиялық – 61 балл, әлеуметтік – 59 балл, корпоративтік басқару – 40 балл. «Көлік және көлік инфрақұрылымы» саласындағы орташа көрсеткіш 26 баллды құрады, бұл ҚТЖ-ға S&P Global Corporate Sustainability Assessment рейтингінде саладағы үздік компаниялардың 15%-на кіруге мүмкіндік берді.

Берілген рейтинг Компанияның ESG саласындағы күш-жігерін көрсетеді және оның қоршаған орта, әлеуметтік жауапкершілік және корпоративтік басқару саласындағы жоғары стандарттарға ұмтылысын растайды. S&P Global компаниясы ұсынған ҚТЖ рейтингінің нәтижелері S&P Global веб-сайтында келесі сілтеме бойынша қолжетімді: S&P Global ESG Scores.

**2024 ЖЫЛҒА АРНАЛҒАН
ЖОСПАРЛАР**

2024 жылы Компания жоспарлайды:

- ◆ пайдалану жүк айналымын 295,4 млрд тонна-км-ге дейін ұлғайтуды, бұл 2023 жылмен салыстырғанда 9,5%-ға артық;
- ◆ Алматы станциясын айналып өтетін теміржол желісінің құрылысын жалғастыруды;
- ◆ «Достық – Мойынты» учаскесінде екінші теміржол жолын салуды жалғастыруды;
- ◆ «Дарбаза – Мақтаарал» теміржол желісінің құрылысын жалғастыруды.

